

2019. gada ex-ante iemaksas Vienotajā noregulējuma fondā (VNF)

Jautājumi un atbildes

Vispārēja informācija par aprēķinu metodoloģiju

1. Kāpēc salīdzinājumā ar pagājušo gadu ir mainījusies aprēķinu metode, kas piemērota manai iestādei 2019. gada iemaksu periodā?

Iespējams, aprēķinu metode ir mainījusies, jo ir notikušas izmaiņas a) iestādes bilances apmērā vai b) tās uzņēmējdarbības modelī. VNV aprēķinu metodi nosaka šādi:

- Mazas iestādes, kas atbilst vienreizēja maksājuma nosacījumiem:
 - o Kopējie aktīvi < 1 miljards EUR; un
 - o pamata, t. i., kopējās saistības – pašu līdzekļi – segtie noguldījumi ≤ 300 miljoni EUR

	Iemaksa
pamata ≤ 50 milj. EUR	1000 EUR
50 milj. EUR < pamata ≤ 100 milj. EUR	2000 EUR
100 milj. EUR < pamata ≤ 150 milj. EUR	7000 EUR
150 milj. EUR < pamata ≤ 200 milj. EUR	15 000 EUR
200 milj. EUR < pamata ≤ 250 milj. EUR	26 000 EUR
250 milj. EUR < pamata ≤ 300 milj. EUR	50 000 EUR

- Vidējas iestādes, kas atbilst daļēji vienreizēja maksājuma nosacījumiem:
 - o Kopējie aktīvi < 3 miljardi EUR;

	Iemaksa
pamata daļa < 300 milj. EUR	50 000 EUR
300 milj. EUR < pamata daļa	Atbilstoši riskam koriģēta iemaksa

- Lielākas iestādes, kas neatbilst vienreizēja maksājuma nosacījumiem:
 - o Kopējie aktīvi > 3 miljardi EUR;

	Iemaksa
Pilna	Atbilstoši riskam koriģēta iemaksa

- **Cits:**

- o Hipotekāro kredītu iestādēm, ko finansē no segtajām obligācijām, un ieguldījumu brokeru sabiedrībām ar atsevišķiem ierobežotiem pakalpojumiem un darbībām piemēro īpašu aprēķinu metodoloģiju.

2. Es saņēmu banku darbības licenci 2018. gadā. Kā tiks aprēķināta mana 2019. gada ex-ante iemaksa?

Gadījumā, ja iestāde 2018. gadā saņēmusi jaunu banku darbības licenci, saskaņā ar Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2015/63 12. panta 1. punktu *daļēju iemaksu nosaka, piemērojot [Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2015/63 2. iedaļā] paredzēto metodoloģiju iestādes gada iemaksas summai, kas aprēķināta nākamajā iemaksu periodā, ņemot vērā pilnu mēnešu skaitu tajā iemaksu periodā, attiecībā uz kuru iestāde tiek uzraudzīta.*

3. Informācijā, ko saņēmu no valsts noregulējuma iestādes (rēķinā / saskaņotajā pielikumā), ir norādītas divas atšķirīgas summas: a) pamata gada aprēķinātā summa un b) faktiskā galīgā maksājamā summa, kas ir aprēķina procesa galīgais rezultāts. Kāda ir atšķirība?

Ex-ante iemaksu galīgā summa, kas jāmaksā par katru attiecīgo gadu, var atšķirties no pamata gada aprēķinātās summas, ja aprēķinā iekļauts **2015. gada atskaitījums**. Šim nolūkam VNV ņem vērā iesaistīto dalībvalstu 2015. gada iemaksas, kas pārskaitītas VNF¹, atskaitot tās no katrai iestādei aprēķinātās summas². Tas nozīmē, ka tādā gadījumā 2019. gadā no maksājamās summas tiek atskaitīta 1/8 daļa no attiecīgo iestāžu 2015. gada iemaksām.

Turklāt var piemērot arī šādas galīgās korekcijas:

- **Korekcijas un pārskatīšana:** galīgajās maksājuma summās attiecīgajos gadījumos tiek ņemta vērā atšķirība starp gada aprēķinātajām iemaksām, kas samaksātas iepriekšējos iemaksu periodos (2015., 2016., 2017 un 2018. g.), un iemaksām, kas bija jāiemaksā pēc gada iemaksu korekcijas³.
- Jaunas uzraudzītās iestādes: Lūdzam skatīt 2. jautājumu.

4. Vai varu pārrēķināt 2019. gada iemaksas? Vai varu paredzēt 2020. gada iemaksu summu?

Aprēķinu metodoloģija ir izklāstīta Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2015/63 un Padomes Īstenošanas regulā (ES) 2015/81, taču daži faktori sarežģī pilnīga pārrēķina veikšanu vai paredzamās summas noteikšanu, proti:

- (a) aprēķinu metodoloģija ir balstīta uz **relatīvajām pozīcijām**;
- (b) **jauktā aprēķinu bāze:** BSND un VNM pakāpeniska ieviešana (sk. 7. jautājumu);

¹ Saskaņā ar Direktīvas 2014/59/ES ("BSND") 103. un 104. pantu un 2014. gada 14. maija Starpvaldību nolīgumu par iemaksu pārsūtīšanu un kopīgu sadali Vienotajam noregulējuma fondam.

² Saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2015/81 8. panta 2. punktu.

³ Saskaņā ar Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2015/63 17. panta 3. un 4. punktu.

- (c) daži **riska rādītāji** vēl nav ieviesti; un
- (d) **segto noguldījumu** attīstība.

Pamatojoties uz aprēķinu metodoloģiju, iestādes var tikai daļēji spēt pārrēķināt vai paredzēt turpmāko ex-ante iemaksu:

- (a) mazas iestādes, kas atbilst **vienreizēja maksājuma** nosacījumiem, var pārrēķināt un paredzēt turpmākās ex-ante iemaksas, pamatojoties uz metodoloģiju, kas izklāstīta Komisijas Deleģētas regulas (ES) 2015/63 10. pantā;
- (b) vidējas iestādes, kas atbilst **daļēja vienreizēja** maksājuma nosacījumiem saskaņā ar Padomes Īstenošanas Regulas (ES) 2015/81 8. panta 5. punktu, var tikai pilnībā pārrēķināt vai paredzēt fiksēto 50 000 EUR vienreizējā maksājuma daļu; un
- (c) iestādes, kas maksā **atbilstoši riskam koriģēto** iemaksu, nevar pilnībā pārrēķināt vai paredzēt nākotnes iemaksas iepriekš aprakstīto apsvērumu dēļ.

Visbeidzot, 2017., 2018. un 2019. gada iemaksu periodos VNV kopā ar valstu noregulējuma iestādēm (VNI) izstrādāja Saskaņotos pielikumus, kas sniedz iestādēm plašāku informāciju saistībā ar ex-ante iemaksu aprēķinu.

Galvenie 2019. gada ex-ante iemaksu aprēķina virzītājspēki

MĒRĶAPJOMS

5. Kā VNV nolēma noteikt VNF mērķapjomu 2019. gadā?

Ar mērķi līdz 2023. gada 31. decembrim sasniegt vismaz 1 % no kopējās segto noguldījumu summas eurozonā VNV noteica 2019. gada mērķi 1/8 apmērā no 1,15 % no vidējās segto noguldījumu summas 2018. gadā (aprēķināts par ceturkšņa datiem) visās kredītiestādēs, kam ir darbības atļauja eurozonā.

VNV ņēma vērā segto noguldījumu gada izaugsmes tempu eurozonā iepriekšējos gados. Segto noguldījumu izaugsme 2018. gadā bija 2,7 %, kas liecina, ka segto noguldījumu izaugsmes temps palēninājies salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. 2017. gadā izaugsmes temps (salīdzinājumā ar 2016. gadu) bija 3,2 %, bet 2016. gadā izaugsmes temps (salīdzinot ar 2015. gadu) bija 2,2 %. Segto noguldījumu vidējais izaugsmes temps no 2015. gada līdz 2018. gadam ir 2,7 %.

Nosakot gada mērķapjomu 2019. gadam, VNV arī novērtēja uzņēmējdarbības cikla posmu un iespējamo prociklisko ietekmi, ko iemaksas var radīt attiecībā uz maksājamo iestāžu finanšu stāvokli. Turklāt VNV mērķis bija pēc iespējas vienmērīgāk sadalīt iemaksas laika ziņā.

Tā kā 2019. gada mērķapjoma noteikšanai izmantotais koeficients saglabājās stabils salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu – 1,15 % apmērā, 2019. gada mērķapjoma pieaugums (salīdzinot ar 2018. gada mērķapjomu) ir vienāds ar segto noguldījumu izaugsmes tempu eurozonā, t. i., 2,7 %.

6. Kāds būs mērķapjoms 2020. gadā?

Kā katru gadu, nosakot VNF gada mērķapjomu, VNV ņems vērā segto noguldījumu izaugsmi iepriekšējos gados, uzņēmējdarbības cikla posmu un iespējamo prociklisko ietekmi, ko iemaksas var radīt attiecībā uz maksājošo iestāžu finanšu stāvokli. VNV izvirza gada mērķapjomu, lai nodrošinātu, ka VNF izveides gaita ir atbilstoša, lai līdz sākumposma beigām (t. i., 2023. gada 31. decembrim) sasniegtu nepieciešamo mērķapjomu.

BSND un VNM ĪPATSVARS

7. Kas ir BSND un VNMR⁴ aprēķinu metodes? Kā ar abām metodēm saistītie svērumi ietekmē individuālas iemaksas?

Sākumposmā (2016.–2023.) ex-ante iemaksas aprēķina saskaņā ar koriģēto metodoloģiju⁵. Attiecībā uz 2019. gada iemaksu periodu iestādes maksā kā vidējo svērto:

- 26,67 % no to gada iemaksām, kas aprēķinātas saskaņā ar BSND (vai valsts bāzi)⁶; un
- 73,33 % no gada iemaksām, kas aprēķinātas saskaņā ar VNMR (vai eurozonas bāzi⁷).

Lai aprēķinātu gada iemaksu daļu **BSND vidē (vai valsts bāzē)**, ņem vērā tikai datus no iestādēm, kam piešķirta darbības atļauja iesaistītās dalībvalsts teritorijā. Neņem vērā datus no iestādēm, kam piešķirta darbības atļauja citu iesaistīto dalībvalstu teritorijās. Tāpēc gada mērķapjoms tiek noteikts, pamatojoties uz valsts bāzi. Tādā pašā veidā tiek novērtēta iestādes relatīvā riska pakāpe un relatīvais lielums salīdzinājumā ar tikai tās pašas iesaistītās dalībvalsts teritorijā darbības atļauju saņēmušo iestāžu riska pakāpi un lielumu.

Lai aprēķinātu gada iemaksu daļu **VNMR vidē (vai eurozonas bāzē)**, aprēķinā ņem vērā datus no visām iestādēm, kam piešķirta darbības atļauja visu iesaistīto dalībvalstu teritorijā. Tādējādi gada mērķapjoms, kā arī iestāžu relatīvā riska pakāpe un lielums tiek novērtēti salīdzinājumā ar visām iestādēm visās iesaistītajās dalībvalstīs. Metodes, kas tiek izmantotas iemaksu aprēķinam, ir vienādas abu aprēķinu gadījumā.

Nākamajos gados eurozonas bāzes (vai VNMR vides) svērums pakāpeniski pieaugs, sasniedzot 100 % 2023. gada iemaksu periodā.

⁴ Vienotā noregulējuma mehānisma regula (Regula (ES) Nr. 806/2014).

⁵ Koriģētā metodoloģija ir aprakstīta Padomes Īstenošanas regulas (ES) 2015/81 8. panta 1. punktā.

⁶ Aprēķinātas saskaņā ar Direktīvas 2014/59/ES 103. pantu un Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2015/63 4. pantu.

⁷ Aprēķinātas saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 806/2014 (VNMR) 69. un 70. pantu un Padomes Īstenošanas Regulas (ES) 2015/81 4. pantu.

RELATĪVĀ POZĪCIJA IZMĒRA UN RISKA PROFILA ZINĀ

8. Kāpēc mana iemaksa ir lielāka par citu iestāžu iemaksām, kam ir pielīdzināms bilances apjoms un saistību struktūra?

Kā norādīts atbildē uz 7. jautājumu, ex-ante iemaksas ir **BSND** un **VNMR** iemaksas vidējais svērtais lielums. Jo īpaši iestāžu, kas piemēro riska korekciju, ex-ante iemaksas nosaka:

- **izmērs**, kas noteikts kā kopējās saistības (KS), no kā atņem pašu līdzekļus (PL) un segtos noguldījumus (SN), un īpašas korekcijas⁸;
- **riska profils** (jāizmanto riska korekcijas pieeja).

Tādējādi:

- (a) divas identiskas iestādes vienā dalībvalstī veiks vienādas ex-ante iemaksas (jo to BSND un attiecīgi VNMR komponenti būs vienādi);
- (b) divas vienas dalībvalsts iestādes, kuru izmērs un/vai riska profils atšķiras, veiks atšķirīgas ex-ante iemaksas (jo to BSND un VNMR iemaksas būs atšķirīgas); un
- (c) divas identiskas iestādes, kas darbojas dažādās dalībvalstīs, maksās vienādu VNMR iemaksu, taču BSND iemaksa var atšķirties. To var noteikt i) atšķirīgs BSND mērķapjoms dalībvalstīs un/vai ii) dažādas iestāžu relatīvās pozīcijas (izmēra un/vai riska profila ziņā) attiecīgajās mītnes valstīs.

9. Mana 2017. gada bilance ir samazinājusies, bet es maksāju vairāk nekā pērn. Kāpēc?

Kā norādīts atbildē uz 8. jautājumu, 2019. gada ex-ante iemaksas ir BSND un VNMR vidē veikto aprēķinu vidējais svērtais lielums, ko galvenokārt nosaka:

- (a) attiecīgais(-ie) **mērķapjoms**(-i);
- (b) relatīvā pozīcija **izmēra un riska profila** ziņā, salīdzinot ar pārējām iestādēm attiecīgajā dalībvalstī vai eurozonā.

Ja samazinās izmērs un/vai uzlabojas riska profils, ex-ante iemaksa kļūs zemāka, ja vien nav izmaiņu citos faktoros, kas var atcelt šo uzlabojumu.

Piemēram, BSND vidē, ja mērķapjoms saglabājas nemainīgs un valstī pielīdzināmajām iestādēm nemainās izmērs vai riska profils, būtisks iestādes kopējo saistību vai riska pozīcijas samazinājums nozīmēs, ka būtiski samazināsies individuālā iemaksa. Taču, ja vienlaikus būtiski pieaug mērķapjoms un/vai lielākās daļas valstī pielīdzināmo iestāžu izmērs / riska profils, individuālā iemaksa var palielināties (neraugoties uz iestādes samazināto izmēru/riska pozīciju).

Tādējādi, lai novērtētu, vai izmēra / riska pozīcijas samazinājums nozīmēs, ka samazināsies ex-ante iemaksas, ir jāanalizē visu citu iestāžu dalībvalstī, kur darbojas iestāde (BSND videi), un eurozonā (VNMR vidē) **relatīvās** izmēra / riska profila izmaiņas.

⁸ Īpašas korekcijas ir definētas Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2015/63 5. pantā.

RISKA KOREKCIJAS FAKTORS

10. Vai aprēķinu metodoloģija atbilstoši riskam koriģētām iemaksām ir pabeigta?

Iestāžu iemaksu aprēķināšanai piemērojamā procedūra ir noteikta Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2015/63 I pielikumā:

Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2015/63 I pielikums			
Pīlārs	Rādītājs	Rādītāju svērumi pīlāra ietvaros	Pīlāra svērums
I PĪLĀRS: Riska darījums	<i>Iestādes pašu kapitāls un atbilstīgās saistības, kas pārsniedz minimālo prasību pašu kapitālam un atbilstīgajām saistībām (MREL)</i>	25 %	50 %
	Sviras rādītājs	25 %	
	Pirmā līmeņa pamata kapitāla (CET1) rādītājs	25 %	
	Kopējā riska darījumu vērtība, dalīta ar kopējiem aktīviem	25 %	
II PĪLĀRS: Finansējuma avota stabilitāte un dažādība	<i>Neto stabila finansējuma rādītājs</i>	50 %	20 %
	Likviditātes seguma rādītājs	50 %	
III PĪLĀRS: Iestādes nozīme finanšu sistēmas vai ekonomikas stabilitātei	Starpbanku aizdevumu un noguldījumu īpatsvars Eiropas Savienībā	100 %	10 %
IV PĪLĀRS: Papildu riska rādītāji, ko nosaka noregulējuma iestāde	Riska svērtie aktīvi tirgus riskam, dalīti ar kopējiem aktīviem	4,5 %	20 %
	Riska svērtie aktīvi tirgus riskam, dalīti ar CET1	4,5 %	
	Riska svērtie aktīvi tirgus riskam, dalīti ar kopējo riska darījumu vērtību	4,5 %	
	Ārpusbilances nominālā summa, dalīta ar kopējiem aktīviem	4,5 %	
	Ārpusbilances nominālā summa, dalīta ar CET1	4,5 %	
	Ārpusbilances nominālā summa, dalīta ar kopējiem riska darījumiem	4,5 %	
	Atvasināto instrumentu darījumi, dalīti ar kopējiem aktīviem	4,5 %	
	Atvasināto instrumentu darījumi, dalīti ar CET1 kapitālu	4,5 %	
	Atvasināto instrumentu darījumi, dalīti ar kopējiem riska darījumiem	4,5 %	
	<i>Sarežģītība un noregulējamība</i>	4,5 %	
	Dalība institucionālajā aizsardzības shēmā	45 %	
Iepriekš piešķirtā ārkārtas publiskā finanšu atbalsta apmērs	10 %		

Taču procedūra vēl nav pabeigta attiecībā uz sarkanā krāsā izceltajiem rādītājiem. Saistībā ar saskaņotu datu nepieejamību, kas izriet no uzraudzības ziņošanas prasībām, un tāpēc, ka minimuma prasība pašu kapitālam un atbilstīgajām saistībām (MREL) vēl nav noteikta visām

iestādēm iesaistītajās dalībvalstīs, VNV līdz šim nav prasījusi iestādēm sniegt informāciju par šādiem aspektiem:

- I riska pīlārs: Iestādes pašu kapitāls un atbilstīgās saistības, kas pārsniedz **MREL**;
- II riska pīlārs: Neto stabila finansējuma rādītājs **NSFR**);
- IV riska pīlārs: **sarežģītība un noregulējamība**.

Ņemot tos vērā, VNV noteica šādus svērumus (svērumi, kas mainījušies saistībā ar to, ka nav izmantoti visi sarkanā krāsā izceltie rādītāji zemāk):

2019. gada iemaksu periods			
Pīlārs	Rādītājs	Rādītāju svērumi pīlāra ietvaros	Pīlāra svērumi
I PĪLĀRS: Riska darījums	Sviras rādītājs	33 %	50 %
	Pirmā līmeņa pamata kapitāla (CET1) rādītājs	33 %	
	Kopējā riska darījumu vērtība, dalīta ar kopējiem aktīviem	33 %	
II PĪLĀRS: Finansējuma avota stabilitāte un dažādība	Likviditātes seguma koeficients	100 %	20 %
III PĪLĀRS: Iestādes nozīme finanšu sistēmas vai ekonomikas stabilitātei	Starpbanku aizdevumu un noguldījumu īpatsvars Eiropas Savienībā	100 %	10 %
IV PĪLĀRS: Papildu riska rādītāji, ko nosaka noregulējuma iestāde	Riska svērtie aktīvi tirgus riskam, dalīti ar kopējiem aktīviem	5 %	20 %
	Riska svērtie aktīvi tirgus riskam, dalīti ar CET1	5 %	
	Riska svērtie aktīvi tirgus riskam, dalīti ar kopējo riska darījumu vērtību	5 %	
	Ārpusbilances nominālā summa, dalīta ar kopējiem aktīviem	5 %	
	Ārpusbilances nominālā summa, dalīta ar CET1	5 %	
	Ārpusbilances nominālā summa, dalīta ar kopējiem riska darījumiem	5 %	
	Atvasināto instrumentu darījumi, dalīti ar kopējiem aktīviem	5 %	
	Atvasināto instrumentu darījumi, dalīti ar CET1 kapitālu	5 %	
	Atvasināto instrumentu darījumi, dalīti ar kopējiem riska darījumiem	5 %	
	Dalība institucionālajā aizsardzības shēmā	45 %	
Iepriekš piešķirtā ārkārtas publiskā finanšu atbalsta apmērs	10 %		

Vispārēja informācija par rēķiniem / koplietoto informāciju

11. Kas tiek / var tikt koplietots ar iestādēm?

Katras dalībvalsts VNI ir pienākums paziņot par ex-ante iemaksām, kas jāveic to kompetencē ietilpstošajām iestādēm (termiņš 1. maijs).

Turklāt VNV, kopš 2017. gada sadarbojoties ar VNI, izstrādājusi šādus dokumentus (kas koplietojami ar iestādēm):

- Pamatlēmums: Šajā dokumentā apkopots regulējums par ex-ante iemaksām, tostarp piemērošanas joma, aprēķinos izmantotie dati, aprēķinu metodoloģija un tas, kā VNV paziņo rezultātus VNI. Šis dokuments ir vienāds visām iestādēm.
- Saskaņotais pielikums: Šajā dokumentā sniegtas ziņas par aprēķina soļiem, ko izmanto, lai noteiktu ex-ante iemaksu. Šis dokuments ir specifisks katrai iestādei.

Turklāt atbilstīgi pagājušajam gadam VNV savā tīmekļa vietnē publicēs vairākus galveno faktu kopsavilkumus par 2019. gada ex-ante iemaksu ciklu, kā arī apkopotu statistiku par aprēķinu rezultātiem.